

2. Linklogs and social bookmarking // Russell Educational Consultancy and Productions. – [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.recap.ltd.uk>.
3. Weblogs and blogs // Russell Educational Consultancy and Productions. – [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.recap.ltd.uk>.
4. Linklogs and social bookmarking // Russell Educational Consultancy and Productions. – [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.recap.ltd.uk>.
5. Wikis // Russell Educational Consultancy and Productions. – [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.recap.ltd.uk>.

Іван Осадчий,
м. Київ, Україна

УДК 37.013.74:3.071.1

ОСВІТНІЙ ОКРУГ ЯК ІННОВАЦІЙНА МОДЕЛЬ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ОСВІТИ

Раскрыта сущность образовательного округа как новой сетевой организационной формы территориальной системы общего среднего образования. Определена и обоснована структура системы управления образовательным округом. Разработаны образцы основной деловой документации

Ключевые слова: образовательный округ, высший, исполнительный и дополнительные органы управления округа, договор о совместной образовательной деятельности.

The essence of the educational district as the new organizational form of the territorial network within general secondary education is revealed. The system structure of educational district management is determined. The basic business document samples have been developed.

Key words: educational district, higher executive authorities and additional executive bodies of district management, the agreement on joint educational activities.

Аналіз розвитку українського суспільства впродовж останніх двох десятиліть дозволив виявити стійку тенденцію до поглиблення диференціації соціуму, формування відносно стабільних соціальних груп з різним соціально-економічним статусом.

Цілком закономірно, що у соціальних груп із різним соціально-економічним статусом сформувалися відмінні освітні потреби, а їх можливості (майнові) щодо надання власним дітям освіти значно різняться. Тому природно, що традиційна неререформована система загальної середньої освіти сільської місцевості, центральною ланкою якої була окрема сільська школа, вже не могла забезпечувати надання розширеного спектра освітніх послуг, затребуваних новим соціумом.

З об'єктивних причин на зламі століть педагогічна практика, а потім і наука, почали пропонувати нові мережеві форми організації територіальних освітніх систем, які формалізувались (матеріалізувались) у вигляді освітніх округів. Ці процеси стали можливими завдяки здобуткам психолого-педагогічних наук щодо диференціації та індивідуалізації освітнього процесу, демократизації суспільного життя (зокрема, у сфері педагогічної творчості), а також завдяки системним діям держави щодо забезпечення сільських шкіл комп'ютерною технікою та шкільними автобусами.

Проблеми удосконалення діяльності сучасних сільських територіальних систем освіти, створення і функціонування освітніх округів розкриті у працях В. Вершиніна, І. Ветрова, М. Гур'янової, І. Осадчого, О. Пастовенського, І. Реморенка, М. Романенка та ін.

Унормування здобутків педагогічної науки і практики та узгодження їх з чинними нормами законодавства в галузі освіти було здійснено спочатку в примірному положенні про освітній округ, затвердженому наказом МОН України від 05.04.2006 р. № 267 [7], а нині – в Положенні «Про освітній округ», затвердженому постановою КМ України від 27.08.2010 р. № 777 [5].

Ухвалення цих документів мало вагоме практичне значення і сприяло масовому руху щодо створення в Україні великої кількості (приблизно 1,5 тис.) освітніх округів у сільській місцевості. Також потрібно визнати, що ані наявні результати наукових досліджень із розглядуваного питання, ані чинні нормативні документи не уможливили практичного розв'язання проблеми якості освіти та її доступності для сільського населення країни. Переконані, що запропонована нами в 1999 р. ідея передавання від окремого сільського навчального закладу до територіальної системи освіти зобов'язань та повноважень суб'єкта гарантій конституційного права на якісну освіти є революційною та вимагає глибоких змін на рівні сутнісної реформи, а не локального вдосконалення чи декоративної надбудови [3].

У чинному положенні «Про освітній округ» [5] враховано не усю глибину внутрішніх суперечностей територіальних систем освіти, особливо у сфері управління. Воно характеризується категоричністю наявних у ньому тверджень, що у педагогічній науці поки що визначено концептуально. Відповідно до положень зазначеного документа не допускається існування альтернативних організаційних форм освітніх округів, а тому обмежено подальший творчий пошук. Натомість, на практиці мають місце випадки перевірок регіональними органами управління освітою відповідності створених у різні роки освітніх округів чинному положенню та безпечальні доручення щодо приведення практики у відповідність до чинних норм. Керівники навчальних закладів та місцевих органів управління освітою мають серйозні проблеми як на етапі створення освітніх округів, так і в забезпеченні їхнього ефективного функціонування і розвитку.

Метою статті є розроблення теоретико-технологічних засад ефективного управління освітніми округами сільської місцевості.

Завданнями дослідження є:

- 1) розкриття сутності освітнього округу як нової мережевої організаційної форми територіальної системи середньої освіти;
- 2) визначення та обґрунтування структури системи управління освітнім округом;
- 3) розроблення зразків основної ділової документації.

Нами вперше в Україні запропоновано трактувати освітній округ як освітню макрорегіональну мережеву інституцію, що забезпечує формування збагаченого освітнього середовища, в якому учні сільського регіону здобувають загальну середню освіту, та розроблено основні засади функціонування територіальних освітніх округів [2]. Таке розуміння округу принципово вирізнялося від тлумачень поняття «шкільний округ» обґрунтованого російськими педагогами як території обслуговування сільського загальноосвітнього навчального закладу, що залишилася після реструктуризації малих сільських ЗНЗ. Тому нами було запропоновано використовувати інші загальні поняття – не «шкільний», а «освітній» округ та «районний освітній округ», яких в українській та російській педагогічній літературі на той час не було. На разі в середовищі управлінців регіонального та вищих рівнів під освітніми округами продовжують розуміти території без навчальних закладів відповідного ступеня або такі, що доручили обслуговувати одній чи декільком ЗНЗ I–III ступенів.

Для розкриття сутності освітнього округу надаємо додаткові пояснення. Вважаємо, що освітнє середовище учня, тобто сукупність освітніх ресурсів, умов та впливів, де учень здобуває освіту, існує як інституційне освітнє середовище (ІОС), що спеціально створюється завдяки діяльності окремих освітніх інституцій (ОІ) та цілісних освітніх систем (ЦОС) і, як фонове освітнє середовище (ФОС), що існує стихійно або завдяки спрямованим діям суб'єктів, які знаходяться за межами педагогічних систем.

Під рівноважним стаціонарним станом системи розуміємо такий її стан, за якого залишаються незмінними значення макропараметрів – складу, структури, функцій, технологій, продуктів виходу тощо.

Для утримання елементів, компонентів та інституційного освітнього середовища учня в цілому, в рівноважному стаціонарному стані створюються спеціальні інструменти – освітні інституції. Така необхідність є об'єктивною, адже привнесені суб'єктами освітньої діяльності (учнями, їх батьками, вчителями, суспільством – соціумом та державою) ресурси та їхні дії завжди неузгоджені як за номенклатурою, потужністю, так і за часовими та іншими параметрами.

Щодо освітньої інституції, то розглядаємо її як освітню установу, навчальний заклад або частину, підрозділ установи, закладу, а також їх об'єднання. Логічним є виділення декількох типів освітніх інституцій:

– освітні інституції першого типу, або мікроінституції (ОІ1). Це найменші частини (елементи) освітніх установ, навчальних закладів або органів управління освітою. До ОІ1 належать навчально-виховні моменти: навчальні та виховні завдання, доручення, оцінювання, консультування тощо.

– освітні інституції другого типу або мезоінституції (ОІ2). Це компоненти (підрозділи) навчальних закладів, освітніх установ або органів управління освітою. До ОІ2 належать навчально-виховне заняття, навчально-виховний курс, навчальний рік, ступінь ЗНЗ тощо.

– освітні інституції третього типу або макроінституції (ОІ3). Це окремі навчальні заклади, установи освіти, органи управління освітою, а також їх асоціації (співтовариства, об'єднання, комплекси), що функціонують як цілісні системи.

Найвищим рівнем інтеграції освітніх інституцій у цілісних освітніх системах є спільне використання (кооперація) ресурсів та можливостей, а також узгодження (координація) функціонування й розвитку. Під освітніми мережами ми розуміємо цілісні освітні системи (а також їх підсистеми). Між освітніми інституціями існують горизонтальні та вертикальні зв'язки кооперації ресурсів та можливостей, а також координація функціонування й розвитку.

Отже, *освітній округ* – це освітня макроінституція мережевого типу, що дає змогу формувати та утримувати в рівноважному стаціонарному стані інституційне освітнє середовище учня, в якому учень сільського регіону, вибудовуючи власну освітню траєкторію, здобуває середню освіту.

Враховуючи результати проведеного аналізу та значний досвід створення та управління освітніми округами стверджуємо, що:

1) освітні округи як комплекси, об'єднання або товариства навчальних закладів можуть бути як *договірними*, утворюватися на добровільних засадах за ініціативи суб'єктів округу, діяти на основі установчого договору, затвердженого їх засновниками (власниками), і не мати обов'язкових та додаткових органів управління, так і *статутними*, створеними на основі рішення засновників (власників) про їх утворення, а тому діяти на основі статуту (положення) і мати обов'язкові та додаткові органи управління;

2) до системи органів управління освітніми округами входять обов'язкові органи управління – вищий орган управління (загальні збори учасників) та виконавчий орган (колективний – правління, дирекція або одноосібний – директор, президент тощо), а також додаткові органи управління (наглядова або громадська ради, різні комісії тощо);

3) системи управління освітніми округами повинні відповідати нормам чинного законодавства України (Цивільного кодексу України), бути оптимальними для кожного виду округу, а тому можуть різнитися між собою за структурою, функціями, організаційними механізмами управління тощо;

4) для забезпечення розвитку та модернізації освітніх округів, що функціонують, доцільно використовувати технологію спрямованого розвитку освітніх систем із застосуванням каскадних програм розвитку [4].

Після розкриття сутності освітнього округу стає зрозуміло, що для отримання високих освітніх результатів учасники освітнього процесу (учні, їхні батьки, учителі, суспільство) повинні мати можливість діяти активно, максимально використовувати індивідуальні ресурси, враховувати неповторність ситуацій у сучасному мінливому світі, тобто бути повноправними суб'єктами освітньої діяльності. Це досягається тоді, коли управління освітніми інституціями усіх рівнів є державно-громадським, що оптимально узгоджують та поєднують потреби, цілі, дії держави, суспільства та особистості. Тому державно-громадський характер управління є однією з основних характеристик ефективної системи управління освітнім округом як сучасної мережевої освітньої макроінституції.

До сукупності принципів державно-громадського управління освітнім округом належать такі принципи: науковості; цілеспрямованості; єдності адміністративного управління та самоврядування; безперервності та різноманітності освіти; доступності для кожного громадянина форм та типів освітніх послуг, що надає округ; демократизму; персональної відповідальності та колегіальності в пошуках розв'язання існуючих проблем.

Труднощі на етапах створення освітніх округів та у забезпеченні їх ефективного функціонування зумовили здійснення аналізу системи органів управління освітнім округом, зміст якої розкрито у положенні «Про освітній округ» [5].

Нами виявлено такі органи управління освітнім округом: загальні збори працівників суб'єктів округу, спільне засідання педагогічної ради суб'єктів округу, рада округу, керівники суб'єктів округу.

З'ясовано, що у положенні «Про освітній округ» [5] не передбачено необхідність та порядок прийняття рішення про створення (ліквідацію) округу засновниками (власниками) суб'єктів округу, укладення суб'єктами округу установчого договору, а визначено, що округ – *добровільне об'єднання навчальних закладів* (п. 1), а також зазначено, що положення затверджується органом управління освітою (п. 14), а організація навчально-виховного процесу в окрузі регламентується договором про спільну освітню діяльність (п. 23).

У положенні згадується про існування таких органів управління, як загальні збори працівників суб'єктів округу (п. 15), на якому рада округу звітує про свою діяльність (раз на рік) та спільне засідання педагогічної ради суб'єктів округу (п. 33), на якому координується (не рідше одного разу на рік) навчально-виховний процес в окрузі (п. 33). Це засвідчує нерозробленість систем управління освітніми округами, що не сприяє підвищенню якості освітніх послуг, які має надавати освітня макроінституція.

У чинному положенні «Про освітній округ» передбачено, що рада округу, засідання якої мають відбуватися за потребою (не рідше ніж два рази на рік), здійснює таке:

- розробляє положення про округ (п. 14);
- подає пропозиції щодо перерозподілу навчальних годин між навчальними закладами; організації навчально-виховного процесу, маршрутів шкільних автобусів, діяльності міжбібліотечного абонементу (п. 15);
- координує проведення виховної, позаурочної, гурткової, акційної діяльності, організації дозвілля (п. 15);
- сприяє діяльності соціальної, психологічної та логопедичної служби (п. 15);
- координує методичну діяльність (п. 15);
- затверджує спільний план роботи (п. 24);
- звітує про діяльність на загальних зборах працівників суб'єктів округу (п. 15).

Стосовно керівників, які є суб'єктами управління, зазначено, що вони:

- погоджують положення «Про освітній округ» (п. 14);
- розробляють спільний план діяльності (п. 24);
- складають єдиний робочий навчальний план суб'єктів округу (п. 26);
- погоджують єдиний робочий план суб'єктів округу, режим діяльності, розпис навчальних занять, маршрути шкільних автобусів (п. 31);

– вносять пропозиції щодо визначення опорних закладів округу, напрямів диференціації (профілів навчання) в них (п. 9);

У ході аналізу чинного положення «Про освітній округ» з'ясовано, що органи управління округом взаємодіють з місцевим органом управління освітою, який:

- затверджує положення «Про освітній округ» (п. 14);
- затверджує єдиний робочий навчальний план суб'єктів округу, режим діяльності, розпис навчальних занять, маршрути шкільних автобусів (п. 31);
- визначає опорні заклади округу та напрями диференціації (профілі навчання) в них (п. 9).

Отже, у чинному положенні «Про освітній округ» не визначено процедуру створення (ліквідації) округу та роль засновників (власників) суб'єктів округу в цьому процесі, а також порядок прийняття відповідних рішень; відсутнє поняття установчого договору (угоди) про створення освітнього округу; не названо вищого, виконавчого та додаткових органів управління округом, не окреслено їхні функції, повноваження, особливості взаємодії та підпорядкування. Натомість згадується договір про спільну освітню діяльність (п. 8) та загальні збори працівників суб'єктів округу (п. 15). Ці поняття важко узгоджуються з нормами Цивільного кодексу України щодо установчого договору та загальних зборів учасників об'єднання, адже договір про будь-який вид діяльності (освітньої) не замінить установчий договір, а суб'єктами освітнього округу є заклади, установи та організації, а не їхні працівники. Щодо ролі засновників (власників) суб'єктів округу, які не належать до сфери освіти, вона взагалі не визначена.

Обґрунтованим вважаємо висновок про те, що у практичній діяльності зі створення та організації діяльності освітніх округів доцільно керуватися не лише чинним положенням «Про освітній округ», а більш загальними нормами – чинним законодавством України, зокрема, Цивільним та Господарським кодексами, а також іншими законодавчими та нормативними документами, зокрема нормами положення «Про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності» затвердженого наказом МОН України від 02.11.2000 р. № 522. Тому діяльність зі створення та забезпечення функціонування освітніх округів може існувати як інноваційна освітня діяльність.

Науково та юридично обґрунтованим є такий порядок створення освітнього округу.

1. Прийняття рішення засновниками (власниками) суб'єктів округу про надання дозволу на його створення.

2. Укладання суб'єктами округу договору про спільну освітню діяльність.

3. Затвердження місцевим органом управління освіти положення «Про освітній округ».

Система органів управління освітнього округу має бути розкрита у договорі «Про спільну освітню діяльність» та положенні «Про освітній округ» та складатися з вищого, виконавчого та додаткових органів управління [1].

Вищим органом управління освітнього округу є загальні збори суб'єктів округу, представлені їх керівниками. Загальні збори суб'єктів округу здійснює президія та голова зборів, яких обирають за більшістю голосів. Цей орган управління працює на громадських засадах та виконує такі функції:

- розроблення договору про спільну освітню діяльність, внесення до нього змін;
- прийняття нових суб'єктів та винятком суб'єктів зі складу округу;
- створення системи органів управління округом, формування персонального складу виконавчого та додаткових органів управління округом;
- затвердження переліку освітніх послуг, що надає округ;
- затвердження перспективного та річних планів діяльності округу;
- внесення пропозицій до місцевого органу управління освітою щодо фінансування суб'єктів округу, розроблення спільних програм (проектів) тощо;
- заслуховування звітів виконавчого та додаткових органів управління округом про діяльність упродовж навчального року та інших періодів.

Виконавчим органом освітнього округу є правління (дирекція) округу, на чолі з директором (президентом) округу. Якщо округ має один опорний навчальний заклад, то виконання функцій директора (президента) округу доручається директору опорного навчального закладу, а якщо декілька опорних закладів – одному з директорів. До правління (дирекції) округу входять представники адміністрації суб'єктів округу (по одному з кожного закладу) та адміністрація опорного навчального закладу у повному складі. Правління (дирекція) освітнього округу працює на постійній основі, а члени правління отримують за діяльність у правлінні доплату до посадових окладів.

Правління (дирекція) округу виконує наступні функції.

1. Вирішує питання поточної діяльності:

- організовує неперервний навчально-виховний процес у частині здійснення його міжшкільних форм;
- розробляє та подає на затвердження до місцевого органу управління освітою єдиний робочий навчальний план округу, режим діяльності округу, маршрути руху шкільних автобусів;
- розробляє розпис навчальних занять у частині організації міжшкільних форм навчально-виховної роботи;
- розробляє та подає на затвердження до загальних зборів суб'єктів округу план роботи округу на навчальний рік у частині організації міжшкільних форм навчально-виховної діяльності;
- готує та подає до загальних зборів суб'єктів округу щорічний звіт про діяльність округу впродовж навчального року та інших періодів.

2. Готує та подає до загальних зборів суб'єктів округу пропозиції щодо вдосконалення сфер діяльності округу.

3. Директор (президент) освітнього округу входить до складу правління округу та виконує такі функції:

- здійснює керівництво правлінням округу щодо виконання покладених на нього функцій;
- представляє інтереси округу у відносинах з органами влади, громадськістю, установами та організаціями;
- підписує документи, що розробляє правління округу;
- відповідає за ведення документації округу;
- звітує перед загальними зборами суб'єктів округу про діяльність правління округу впродовж навчального року та інших періодів.

Одним із додаткових органів управління освітнього округу може бути наглядова рада округу, яка працює на громадських засадах. До її складу входять представники місцевого органу управління освітою, громад населених пунктів, на території яких суб'єкти округу здійснюють освітню діяльність, а також батьківських громад суб'єктів округу. Наглядову раду очолює голова наглядової ради, який організовує її діяльність, підписує прийняті нею документи, представляє її інтереси.

Цей орган управління виконує такі функції:

- контролює дотримання положень договору «Про спільну освітню діяльність», якість та доступність освітніх послуг, що надає округ;
- вносить пропозиції до загальних зборів округу щодо коригування переліку освітніх послуг, які надає округ, та вдосконалення сфер діяльності округу;
- вносить до місцевого органу управління освітою пропозиції щодо матеріального стимулювання працівників округу, їх нагородження тощо.

На підставі аналізу здобутків педагогічної науки і практики, створення та забезпечення ефективного функціонування освітніх округів було з'ясовано, що система основної ділової документації освітнього округу повинна складатися з положення «Про конкретний освітній округ», затвердженого місцевим органом управління освітою (*додаток 1*) та Договору «Про спільну освітню діяльність», поданого нижче.

**Договір
про спільну освітню діяльність**

м./с. _____ 20__ р.

Суб'єкт округу-1:

Назва суб'єкта округу

в особі керівника (директора) _____, який діє на підставі

Прізвище, ім'я, по батькові

Положення /статуту

Суб'єкт округу-1:

Назва суб'єкта округу

в особі керівника (директора) _____, який діє на підставі

Прізвище, ім'я, по батькові

Положення /статуту

Суб'єкт округу-№2:

Назва суб'єкта округу

в особі керівника (директора) _____, який діє на підставі

Прізвище, ім'я, по батькові

Положення /статуту

За текстом цього Договору – Суб'єкти округу, керуючись Конституцією України, Законами України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», «Про загальну середню освіту», «Про професійно-технічну освіту», «Про вищу освіту», «Про позашкільну освіту», Положенням «Про освітній округ», затвердженим постановою КМ України від 27.08.2010 р. № 777, уклали цей договір про наступне (подано нижче).

1. Предмет та мета Договору

1.1. Суб'єкти округу за цим Договором зобов'язуються шляхом об'єднання (кооперації) ресурсів та узгодження (координації) діяльності спільно діяти у сфері освітньої діяльності з метою:

1.1.1. Організації у межах ефективної системи освіти.

Назва (и) адміністративно-територіальної (них) одиниці (ць)

1.1.2. Забезпечення рівного доступу дітей відповідного віку до якісної дошкільної, загальної середньої, позашкільної та професійно-технічної освіти, допрофесійного навчання незалежно від місця їхнього проживання.

1.1.3. Ефективного використання творчого потенціалу педагогічних працівників навчальних закладів.

1.1.4. Раціонального використання навчально-методичної, матеріально-технічної бази суб'єктів округу, її зміцнення та модернізації.

2. Взаємні обов'язки сторін

2.1. Для досягнення мети Договору Суб'єкти округу зобов'язуються:

2.1.1. Обмінюватися наявною у них інформацією щодо аспектів спільної освітньої діяльності.

2.1.2. Надавати на пільгових умовах у спільне використання або у використання окремих Суб'єктів округу матеріальні цінності (приміщення, обладнання, транспортні засоби тощо),

фінанси (об'єднувати, перерозподіляти бюджетні та позабюджетні кошти) та кадрові ресурси (сприяти виконанню працівниками спільних доручень, відправленню їх у відрядження, направленню на професійну діяльність в інші навчальні заклади та установи освіти округу, змінювати з цією метою власні розписи навчальних занять та режими діяльності тощо).

2.1.3. Разом з іншими Суб'єктами округу здійснювати спільну освітню діяльність, передбачену в Розділі 1 Договору, постійно ініціювати і підтримувати процеси інтеграції ресурсів та координації зусиль. Для цього підтримувати та розвивати мережу міжшкільних факультативів та курсів за вибором за рахунок об'єднання та перерозподілу годин варіативної частини річних навчальних планів; підтримувати зусилля Суб'єктів округу щодо створення спеціалізованих підрозділів (профільних класів, навчальних курсів, інтернатів для учнів старших класів тощо); узгоджено здійснювати методичну діяльність з педагогічними кадрами, сприяти зростанню їхньої професійної майстерності; спільно сприяти створенню мережі навчальних закладів та філіалів, що здійснюють професійну або вищу освіту.

2.1.4. Не зводити співробітництво до дотримання вимог у сфері спільної освітньої діяльності, визначеної у Розділі 1 Договору, а вживати необхідних заходів для досягнення Суб'єктами округу статутних цілей, діяти на засадах співробітництва та взаємодопомоги.

2.1.5. Неухильно виконувати рішення органів управління освітнім округом, прийняті в межах їх компетенцій та у спосіб, визначений цим Договором.

2.2. Спільна освітня діяльність Суб'єктів округу здійснюється відповідно до таких основних обов'язкових документів освітнього округу.

2.2.1. Положення про _____ округ (додаток 1).

Назва освітнього округу

2.2.2. Єдиного робочого навчального плану Суб'єктів округу (додаток 2).

2.2.3. Спільного плану діяльності освітнього округу (додатки 3 і 4).

2.2.4. Режиму роботи Суб'єктів округу (додаток 5).

2.2.5. Розкладу навчальних занять Суб'єктів округу (додаток 6).

2.2.6. Маршрутів шкільних автобусів (додаток 7).

2.3. Основні обов'язкові документи освітнього округу:

2.3.1. Містять інформацію про міжшкільні форми спільної освітньої діяльності Суб'єктів округу (навчання, виховання, розвиток учнів (вихованців), методична діяльність, управління тощо).

2.3.2. Погоджуються з керівниками Суб'єктів округу та затверджуються наказами місцевого органу управління освітою.

2.3.3. До основних обов'язкових документів освітнього округу можуть вноситися зміни, доповнення та уточнення у порядку, що співпадає з порядком їх погодження та затвердження.

2.4. Основні обов'язкові документи освітнього округу (2.2.2–2.2.6) є невід'ємною частиною цього Договору та розробляються на кожний навчальний рік.

3. Обов'язки Суб'єкта округу-1

3.1. Суб'єкт округу-1 є опорним навчальним закладом освітнього округу та зобов'язується:

3.1.1. Забезпечувати допрофільну підготовку та профільне навчання.

3.1.2. Концентрувати та ефективно використовувати кадрові, інформаційні, матеріальні, фінансові ресурси, спрямовані на задоволення освітніх потреб учнів.

3.1.3. Надавати методичну допомогу Суб'єктам округу за напрямками діяльності.

3.1.4. Впроваджувати інноваційні технології у навчально-виховний процес.

3.1.5. Сприяти створенню єдиної системи виховної діяльності.

3.1.6. Організувати співпрацю з Суб'єктами округу, іншими підприємствами, закладами, установами тощо в порядку, визначеному радою округу.

Інші обов'язки.....

4. Обов'язки інших Суб'єктів округу

4.1. Обов'язки Суб'єкта округу-2: _____

4.2. №-1. Обов'язки Суб'єкта округу-№: _____

5. Ведення спільних справ

5.1. Ведення спільних справ за цим Договором здійснюється Суб'єктами округу за спільною згодою. Це відображено у:

5.1.1. Основних обов'язкових документах освітнього округу (2.2.1–2.2.6).

5.1.2. Рішеннях ради округу, прийнятих на засіданні або шляхом письмового опитування (факс, електронна пошта).

5.2. Безпосереднє керівництво спільною освітньою діяльністю за цим Договором і ведення спільних справ доручається адміністрації Суб'єкта округу-1.

5.3. Суб'єкт округу-1 є повноважним представником інших Суб'єктів округу щодо здійснення спільної освітньої діяльності, керує спільною освітньою діяльністю та виконує необхідні дії та акти для досягнення поставленої цим Договором мети та представляє інтереси інших Суб'єктів округу щодо спільної освітньої діяльності перед третіми особами, окрім випадків, встановлених законодавством України та цим Договором.

5.4. Інші Суб'єкти округу мають право здійснювати контроль за діяльністю Суб'єкта округу-1 у визначений радою округу спосіб.

6. Внески Суб'єктів округу

6.1. Внесок Суб'єкта округу-1:

6.1.1. Грошові кошти _____.

6.1.2. Приміщення _____.

6.1.3. Обладнання _____.

6.1.4. Транспортні засоби _____.

6.2. Внесок інших Суб'єктів округу:

6.2.1. Внесок Суб'єкта округу-2:

6.2.1.1. Грошові кошти _____.

6.2.1.2. Приміщення _____.

6.2.1.3. Обладнання _____.

6.2.1.4. Транспортні засоби _____.

6.2.№-1. Внесок Суб'єкта округу-№:

6.2.№-1.1. Грошові кошти _____.

6.2.№-1.2. Приміщення _____.

6.2.№-1.3. Обладнання _____.

6.2.№-1.4. Транспортні засоби _____.

7. Права Суб'єктів округу

7.1. Право на добровільне об'єднання в освітній округ та вихід із нього.

7.2. Право на участь в управлінні та веденні спільної освітньої діяльності.

7.3. Право на інформацію щодо умов, змісту та результатів спільної освітньої діяльності.

7.4. Право на використання результатів спільної освітньої діяльності та на врахування індивідуального вкладу у спільну справу кожним Суб'єктом округу.

Інші права.....

8. Особливості здійснення спільної освітньої діяльності

8.1. Особливості спільної освітньої діяльності обумовлюються в основних обов'язкових документах освітнього округу (2.2.1–2.2.6), а також у рішеннях органів управління освітнім округом у межах їх повноважень.

8.2. Участь у здійсненні визначеного радою округу виду спільної освітньої діяльності для Суб'єкта округу є обов'язковою.

8.3. Рішення з різних питань спільної діяльності приймаються з урахуванням можливості отримання позитивних результатів для учнів (вихованців) та працівників Суб'єктів округу.

8.4. Під час здійснення конкретних справ спільної освітньої діяльності можуть (не можуть) обмежуватися права (Розділ 6) та розширюватися обов'язки (Розділи 3 і 4) Суб'єктів округу.

Інші особливості.....

9. Управління освітнім округом

9.1. Основні засади діяльності _____
Назва освітнього округу

визначаються положенням про _____
Назва освітнього округу

(Додаток 1), що розроблено радою округу і погоджено з керівниками Суб'єктів округу та затвердженим місцевим органом управління освітою.

Положення про _____
Назва освітнього округу

розробляється на підставі положення «Про освітній округ», затвердженого постановою КМ України від 27.08.2013 р. № 777 та цього Договору «Про спільну освітню діяльність».

9.2. Структура органів управління освітнього округу передбачає наявність вищого, виконавчого та додаткових органів управління _____
Назва освітнього округу

Структура, завдання та функції органів управління освітнього округу визначається положенням про _____
Назва освітнього округу

9.3. Вищим органом управління освітнього округу є рада освітнього округу, що формується з керівників суб'єктів округу та приймає рішення на основі консенсусу – одноголосного прийняття рішень представниками Суб'єктів округу.

9.4. Виконавчий орган управління освітнього округу створюється на базі адміністрації опорного навчального закладу освітнього округу – Суб'єкта округу-1 або його функції виконує адміністрація Суб'єкта округу-1.

9.5. Додаткові органи управління освітнього округу можуть існувати у вигляді піклувальних, наглядових або експертних рад, спільних засідань педагогічної ради Суб'єктів округу, загальних зборів працівників Суб'єктів округу тощо.

9.6. Зміни до положення «Про освітній округ», структури, функцій та завдань органів управління освітнього округу вносяться за поданням Суб'єктів округу, його органів управління та затверджуються місцевим органом управління освітою.

10. Витрати сторін за цим Договором

10.1. Витрати Суб'єкта округу, що здійснено внаслідок його самостійної освітньої діяльності, покриваються за рахунок власного майна та коштів.

10.2. Витрати Суб'єктів округу, що здійснено внаслідок спільної освітньої діяльності, покриваються за рахунок спільного майна та коштів, наданих у спільне використання Суб'єктами округу згідно Розділу 5 цього Договору.

10.3. У разі відсутності спільного майна та коштів для покриття витрат, що виникли в результаті спільної освітньої діяльності, це покриття здійснюється Суб'єктами округу пропорційно за рішенням ради округу.

11. Термін дії цього Договору

11.1. Цей Договір починає діяти з моменту його підписання та діє до «___» _____ 20__ р.

11.2. Термін дії Договору може бути продовжено Суб'єктами округу за взаємною згодою, оформленою у письмовому вигляді за участю Суб'єктів округу.

11.3. Суб'єкти округу усвідомлюють, що спільна освітня діяльність здійснюється у складних умовах постійних змін, що підвищує ступінь ризику щодо ефективності та результативності спільної діяльності. У зв'язку з цим, Суб'єкти округу залишають за собою право на дострокове припинення дії цього Договору через зміни законодавства, економічної та демографічної ситуації тощо.

11.4. Про намір припинити дію цього Договору Суб'єкт округу зобов'язаний повідомити раду округу письмово, додавши до повідомлення рішення ради навчального закладу. Припинення дії Договору для суб'єктів округу є добровільним та може здійснюватися з _____ Дата поточного року за наявності повідомлення про намір розірвати Договір до _____ попереднього року. Дата

Процедура припинення дії цього Договору для конкретного Суб'єкта округу встановлюється на засіданні ради округу.

Після припинення дії Договору для окремого Суб'єкта округу Договір залишається чинним для інших Суб'єктів округу.

11.5. Діяльність _____ припиняється за:
Назва освітнього округу

- а) рішенням Суб'єктів округу;
- б) рішенням суду;
- в) інших підстав, передбачених чинним законодавством України.

12. Інші умови

12.1. Цей Договір існує в одному екземплярі.

Суб'єкти округу мають його копії, завірені керівником місцевого органу управління освітою.

12.2. Звітність (зокрема, фінансова) про діяльність _____
Назва освітнього округу

не встановлюється (встановлюється, вказати конкретно).

12.3. Контроль з боку держави за діяльністю _____
Назва освітнього округу

здійснюється відповідно до чинного законодавства.

12.4. В інших випадках Суб'єкти округу керуються чинним на території України законодавством.

12.5. Після підписання цього Договору попередні переговори за ним, а також укладені раніше угоди щодо окремих аспектів спільної освітньої діяльності, втрачають юридичну силу.

Юридичні адреси та підписи керівників Суб'єктів округу, затверджено печаткою:

1. _____ Назва посади керівника	_____ Назва Суб'єкта округу-1	_____ Підпис	_____ Ініціали, прізвище
М.П.			

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ

Назва місцевого органу управління освітою

_____ 20__ № _____

Єдиний робочий навчальний план
суб'єктів округу _____

Назва освітнього округу

на _____ навчальний рік

1. Вступ.
2. Пояснювальна записка.
3. Навчальний план (міжшкільні форми навчально-виховного процесу).

№	Назва навчального предмета	Тип навчального курсу	Кількість годин на тиждень	Назва навчального закладу	Прізвище, ім'я, по батькові вчителя

ПОГОДЖЕНО

1. _____ Назва посади керівника	_____ Назва Суб'єкта округу-1	_____	_____	_____	_____
_____ 20__ М.П.					
.....					
№. _____ Назва посади керівника	_____	_____	_____	_____	_____
_____ 20__ М.П.	_____	_____	_____	_____	_____

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення ради _____ округу

Назва освітнього округу

_____ 20__ № _____

Спільний перспективний план роботи
суб'єктів округу _____

Назва освітнього округу

на _____ роки

1. Вступ.
2. Функціонування і розвиток освітнього округу:

- 2.1. Організація міжшкільних форм навчально-виховного процесу:
 - 2.1.1 Навчання.
 - 2.1.2. Виховання.
 - 2.1.3. Позашкільна освіта:
 - 2.1.3.1. Гуртки, секції, клуби тощо.
 - 2.1.3.2. Допрофесійна підготовка.
 - 2.1.3.3. Професійне навчання.
- 2.2. Методична діяльність.
- 2.3. Управління освітнім округом.
- 3. Зміцнення та модернізація матеріально-технічної бази:
 - 3.1. Будівництво, реконструкція, капітальний ремонт будівель.
 - 3.2. Придбання обладнання та ТЗН.
 - 3.3. Придбання шкільних автобусів.

ПОГОДЖЕНО

1. _____ Назва посади керівника	_____ Назва Суб'єкта округу-1	_____ Підпис	_____ Ініціали, прізвище
_____ 20__ М.П.			
.....			
№. _____ Назва посади керівника	_____ Назва Суб'єкта округу-№	_____ Підпис	_____ Ініціали, прізвище
_____ 20__ М.П.			

Додаток 4

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення ради _____ округу

Назва освітнього округу

_____ 20__ № _____

Спільний план діяльності суб'єктів округу

_____ Назва освітнього округу

на _____ навчальний рік

- 4. Вступ.
- 5. Функціонування і розвиток освітнього округу:
 - 5.1. Організація міжшкільних форм навчально-виховного процесу:
 - 5.1.1. Навчання.
 - 5.1.2. Виховання.
 - 5.1.3. Позашкільна освіта:
 - 5.1.3.1. Гуртки, секції, клуби тощо.
 - 5.1.3.2. Допрофесійна підготовка.
 - 5.1.3.3. Професійне навчання.

- 5.2. Методична діяльність.
- 5.3. Управління освітнім округом.
- 6. Зміцнення та модернізація матеріально-технічної бази:
 - 6.1. Будівництво, реконструкція, капітальний ремонт будівель.
 - 6.2. Придбання обладнання та ТЗН.
 - 6.3. Придбання шкільних автобусів.

ПОГОДЖЕНО

1. _____ Назва посади керівника	_____ Назва Суб'єкта округу-1	_____ Підпис	_____ Ініціали, прізвище
_____ 20__ М.П.			
.....			
№. _____ Назва посади керівника	_____ Назва Суб'єкта округу-№	_____ Підпис	_____ Ініціали, прізвище
_____ 20__ М.П.			

Додаток 5

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення ради _____ округу
Назва освітнього округу

_____ 20__ № _____

Режим діяльності суб'єктів округу

_____ Назва освітнього округу

на _____ навчальний рік

1. Вступ.
2. Тривалість навчального року, семестрів, канікул.
3. Тривалість робочого тижня.
4. Змінність діяльності.
5. Режим діяльності для педагогічного та технічного персоналу.
6. Тривалість навчальних занять.
7. Розпис дзвінків.
8. Розпис масових заходів (вказують дні тижня та тиждень місяця, в які проводяться міжшкільні форми навчальної, виховної та методичної діяльності, засідання органів управління освітою тощо).

ПОГОДЖЕНО

1. _____ Назва посади керівника	_____ Назва Суб'єкта округу-1	_____ Підпис	_____ Ініціали, прізвище
_____ 20__ М.П.			
.....			
№. _____ Назва посади керівника	_____ Назва Суб'єкта округу-№	_____ Підпис	_____ Ініціали, прізвище
_____ 20__ М.П.			

Додаток 6

ЗАТВЕРДЖУЮ

**Начальник управління
(відділу) освіти**

М.П.

Розпис навчальних занять суб'єктів округу

Назва освітнього округу

У _____ навчальному році

1. Вступ.
2. Розпис навчальних занять (міжшкільні форми навчально-виховного процесу):
 - назва навчального заняття;
 - місце проведення навчального заняття (назва навчального закладу);
 - час проведення навчального заняття.

ПОГОДЖЕНО

1. _____ Назва посади керівника	_____ Назва Суб'єкта округу-1	_____ Підпис	_____ Ініціали, прізвище
_____ 20__ М.П.			
.....			
№. _____ Назва посади керівника	_____ Назва Суб'єкта округу-№	_____ Підпис	_____ Ініціали, прізвище
_____ 20__ М.П.			

<p>ПОГОДЖЕНО Начальник відділення ДАІ з обслуговування _____ Назва адміністративного району _____</p> <p>_____ 20__ Підпис Ініціали, прізвище</p>	<p>ЗАТВЕРДЖЕНО Наказ _____ Назва місцевого органу управління освітою _____ 20__ №__</p>
---	--

Маршрут шкільного автобуса № _____

1. План-схема маршруту.
2. Графік руху шкільного автобуса.

Підвезення до місця навчання		Відвезення додому	
Назва зупинки	Час вибуття	Назва зупинки	Час прибуття

3. Додатки (списки учнів навчальних закладів, що здійснюють перевезення шкільним автобусом, затверджені директорами навчальних закладів та скріплені печаткою).

ПОГОДЖЕНО

1. _____ Назва посади керівника	_____ Назва Суб'єкта округу-1	_____ Підпис	_____ Ініціали, прізвище
_____ 20__ М.П.			
.....			
№. _____ Назва посади керівника	_____ Назва Суб'єкта округу-№	_____ Підпис	_____ Ініціали, прізвище
_____ 20__ М.П.			

Таким чином, можемо зробити певні висновки.

1. До чинного положення «Про освітній округ» необхідно внести зміни щодо приведення запропонованої системи управління округом до вимог законодавства України, здобутків педагогічної науки та практики.

2. Для створення та забезпечення ефективного функціонування освітніх округів необхідно користуватися нормами положення «Про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності», затвердженого наказом МОН України від 02.11.2000 р. № 522 [6] та організовувати інноваційну діяльність з використанням окремих норм чинного положення «Про освітній округ» [5].

3. Управління округом повинно мати державно-громадський характер.
4. Система органів управління округом повинна обов'язково містити вищий, виконавчий та додаткові органи управління.
5. Розроблені зразки основної ділової документації освітнього округу впорядкують процеси створення та функціонування освітнього округу, забезпечать покращення якісних та кількісних характеристик результатів навчально-виховної діяльності, а також будуть відповідати вимогам чинного положення «Про освітній округ».

Використані літературні джерела

1. *Осадчий І. Г.* Освітній округ: теоретико-технологічні засади ефективного управління / І. Г. Осадчий // Народна освіта. – 2012. – Вип. 3. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.narodnaosvita.kiev.ua.
2. *Осадчий І. Г.* Основні засади функціонування територіальних освітніх округів в сільській місцевості [Текст] / І. Г. Осадчий // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2001. – № 5–6. – С. 118–131.
3. *Осадчий І. Г.* Проектно-модульний підхід до моделювання та організації функціонування системи загальної середньої освіти сільського адміністративного району [Текст] / І. Г. Осадчий // Директор школи. – 1999. – № 18. – С. 3.
4. *Осадчий І. Г.* Спрямований розвиток освітніх систем: теорія, технологія, практика [Текст]: монографія / І. Г. Осадчий. – К.: Інформавтодор. – 2013. – 436 с.
5. Положення про освітній округ, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 р. № 777. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita.ua/legislation/other/8841>.
6. Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності, затверджене наказом Міністерства освіти і науки України від 07.11.2000 р. № 522. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/lavs/show/z0946-00>.
7. Примірне положення про освітній округ, затверджене наказом Міністерства освіти і науки України від 05.04.06 р. № 267. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/lavs/show/z0946-00>.

Bibliography

1. *Osadchyi I. H.* Osvitnii okruh: teoretyko-tekhnolohichni zasady efektyvnoho upravlinnia / I. H. Osadchyi // Narodna osvita. – 2012. – Vyp. 3. – [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: www.narodnaosvita.kiev.ua.
2. *Osadchyi I. H.* Osnovni zasady funktsionuvannia terytorialnykh osvitnikh okruhiv v silskii mistsevastii [Tekst] / I. H. Osadchyi // Dyrektor shkoly, litseiu, himnazii. – 2001. – № 5–6. – S. 118–131.
3. *Osadchyi I. H.* Proektno-modulnyi pidkhid do modeliuвання ta orhanizatsii funktsionuvannia systemy zahalnoi serednoi osvity silskoho administratyvnoho raionu [Tekst] / I. H. Osadchyi // Dyrektor shkoly. – 1999. – № 18. – S. 3.
4. *Osadchyi I. H.* Spriamovanyi rozvytok osvitnikh system: teoriia, tekhnolohiia, praktyka [Tekst]: monohrafiia / I. H. Osadchyi. – K.: Informavtodor. – 2013. – 436 s.
5. Polozhennia pro osvittii okruh, zatverdzhene postanovoiu Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 27 serpnia 2010 r. № 777. – [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://osvita.ua/legislation/other/8841>.
6. Polozhennia pro poriadok zdiisnennia innovatsiinoi osvitnoi diialnosti, zatverdzhene nakazom Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 07.11.2000 r. № 522. – [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon2.rada.gov.ua/lavs/show/z0946-00>.
7. Prymirne polozhennia pro osvittii okruh, zatverdzhene nakazom Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 05.04.06 r. № 267. – [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon2.rada.gov.ua/lavs/show/z0946-00>.